Неканените стопаджии до Марс

Новини | Наука | на 20.01.2026 05:00 | от Дарина Узунова

Защо говорим за това?

Защото обичаме да гледаме към звездите и космическите пътувания ни вълнуват.

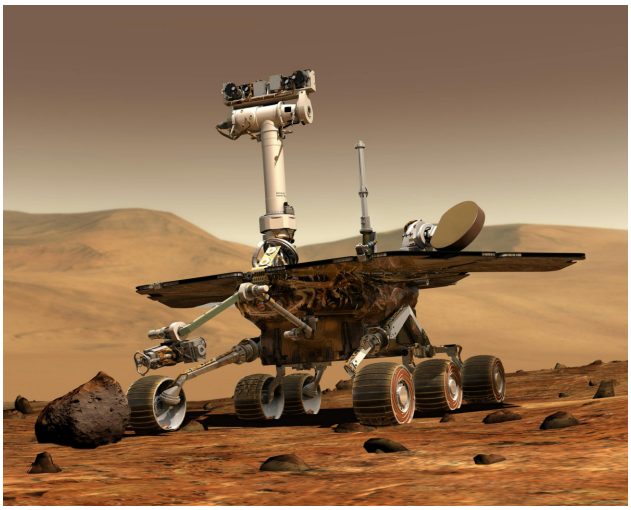

Сигурно чуваш често, че трябва да си поддържаш стаята чиста. И ако това ти се струва досадно правило у дома, има места, на които чистотата е задължителна. Такива например са космическите центрове, в които се строят космически кораби. Ако строиш кораб, който ще пътува до Марс например, със сигурност не искаш микробите като нелегални пътници на кораба. А защо това е важно?

Микроби в Космоса

Да започнем оттам какво е микроб и опасни ли са всички микроби? Всъщност не са. Когато казваме „микроби“, имаме предвид всички микроорганизми. А микроорганизмите невинаги причиняват болести, те могат да вършат и сумати полезни неща, като например да превръщат прясното мляко в кисело. Така че ще е преувеличено да кажем, че всички микроби са забранени на всички космически кораби. Ако например целта на кораба е да изведе в Космоса телескоп, който да наблюдава други галактики и на борда няма астронавти, няколко бактерии едва ли ще провалят мисията му. Ако корабът обаче има екипаж, правилата стават изключително стриктни. Естествено, НАСА няма да забрани на астронавтите да си направят кисело мляко (с подходящите бактерии), но ще направи всичко възможно да почисти кораба от всички болестотворни микроорганизми, за да гарантира здравето на астронавтите. Същото се отнася за полети със специфични научни мисии.

Кои изследвания могат да бъдат застрашени от микробите?

Представи си, че НАСА е подготвяла в продължение на години важна мисия с цел да открие живот на Марс. Обаче е забравила да почисти всички микроорганизми на борда. Корабът пристига и роботът взима проби от повърхността на Марс. И еврика! Намира живи организми. А сега важният въпрос – това марсиански микроби ли са, или земни? Дали просто тези мъници не са пристигнали като нелегални стопаджии от Земята? Сам(а) виждаш колко лесно може да бъде провалена една дълго подготвяна мисия. Сега вече знаеш и защо учените малко се паникьосаха, когато откриха, че в две от космическите бази на НАСА, където се сглобяват космически кораби, живеят около 26 земни бактерии.

Кой е *Tersicoccus phoenicis* (Терсикокус Феникис)?

Това е първата бактерия, открита в уж чистия космическия център на НАСА „Кенеди“. За щастие, тя не е опасна*Tersicoccus phoenicis* всъщност е толкова обикновена бактерия, че си нямала дори име, докато не я открили в космическия център. Единственото ѝ интересно качество е, че когато е подложена на екстремни условия, тя не умира, а „заспива“. Почти като костенурките, прилепите и някои мечки, които прекарват зимата в „зимен сън“. Разбира се, сънят на бактериите и на костенурките е много различен. При мечките и костенурките сърцето започва да бие по-бавно и телесната температура се понижава, за да пестят енергия. При микроорганизмите затихват абсолютно всички жизнени функции, така че учените не могат да разберат дали микробът е жив, или мъртъв.

Има ли спасение?

За щастие, учените бързо откриха как да „разбудят“ бактериите от техния „зимен сън“ – с помощта на един специален протеин. А веднъж събудени, микроорганизмите не представляват опасност. Защото лесно могат да бъдат открити и „обезвредени“. А мисиите, търсещи живот на Марс, спокойно могат да бъдат продължени.

И все пак. Не бива да забравяме, че микробите могат да „измислят“ и други начини за оцеляване. Не защото „мислят“, а защото всеки жив организъм винаги се адаптира към средата, колкото и враждебна да е тя. Доказано е например, че микробите успяват да оцелеят дори в открития Космос, при температури около минус 270 градуса! Така че може би трябва да свикнем с идеята, че

микрообитателите на Земята ще са наши спътници и в Космоса. И че винаги ще трябва да се съобразяваме с тях.

Въпросника към тази статия можеш да решиш онлайн на:
/book/7155-nekanenite-stopadzhii-do-mars

Сканирай този QR-код и влез директно във въпросника ->

©"Вижте" е издание на Фондация Гутенберг 3.0. Всички права са запазени